



Journal of Tourism and Gastronomy Studies

Journal homepage: www.jotags.org



Ilgaz İlçesinin Turizm Potansiyeli (Tourism Potential of Ilgaz District)

*Ayhan DAĞDEVİREN^a , Hüseyin ÖZDEMİR^a , Gönül GÖKER^a 

^a Çankırı Karatekin University, Ilgaz School of Tourism and Hotel Management, Çankırı/Turkey

Makale Geçmişi

Gönderim

Tarihi:25.10.2017

Kabul Tarihi:05.12.2017

Anahtar Kelimeler

Ilgaz ilçesi

Turizm potansiyeli

SWOT analizi

Öz

Bu çalışmada öncelikle Ilgaz ilçesinin turizm potansiyelinin incelenmesi, ardından ilçenin turizm potansiyelinin SWOT analizinin yapılması amaçlanmıştır. Çalışmada ilçenin turizm potansiyeli; “doğa ve spor”, “kültür ve inanç” ve “sağlık” kapsamında değerlendirilmiştir. SWOT analizi sonucunda; ilçe turizminin güçlü yönleri, zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri saptanmıştır. İlçe turizminin başlıca güçlü yönleri; bozulmamış doğa, zengin flora-fauna ve endemik bitki varlığıdır. İlçe turizminin başlıca zayıf yönleri; altyapı yetersizliği, pazar bilincinin yetersizliği ve finansman sorunlarıdır. Türkiye’de ve dünyada alternatif turizm türlerine yönelik artan ilgi, kırsal turizm faaliyetlerine destek verilmesi ilçe turizminin başlıca fırsatlarını oluştururken Devrez çayındaki kirlilik-kışın ilçe merkezinde yaşanan hava kirliliği, bitki türlerinin tehlike altında olması ilçe turizminin başlıca tehditlerini oluşturmaktadır.

Keywords

Ilgaz district

Tourism potential

SWOT analysis

Abstract

In this study, first of all it is aimed to examine the tourism potential of the Ilgaz district, after it is aimed to make the SWOT analysis of the district’s tourism potential. In the study, tourism potential of district has been evaluated within “nature and sports”, “culture and belief” and “health”. As a result of the SWOT analysis; the strengths, weaknesses, opportunities and threats of district tourism have been determined. The main strengths of district tourism are unspoilt nature, rich flora-fauna and endemic plant existence. The main weaknesses of the district tourism are lack of substructure, inadequacy of market consciousness, and financing problem. While increasing Interest in alternative tourism types in Turkey and in the world, support for rural tourism activities constitute the main opportunities of the district tourism, the pollution in Devrez Streamlet-air pollution in the district center in winter, endangered plant species constitute the main threats of the district tourism.

* Sorumlu Yazar.

E-posta: ayhandagdeviren@karatekin.edu.tr (A. Dağdeviren),

GİRİŞ

Yoğun rekabet ortamında yerel kalkınmayı gerçekleştiremedikleri için nüfus kaybeden ve kabuğunu kırmakta zorlanan bazı yerleşmeler, sahip oldukları yerel potansiyelleri harekete geçirecek, sosyo-ekonomik ve kültürel gelişimlerini sağlayacak üretim, gelir ve refah düzeylerini yükselten etkinlik, örgütlenme ve stratejilere ihtiyaç duymaktadır (Yılmaz, Tuncer ve Zorlu, 2016: 2). Ilgaz ilçesi, bu yerleşmelerden biridir. İlçeye ilk yerleşimin ne zaman ve kimler tarafından yapıldığı kesin olarak bilinmemekle birlikte ilçe Gask, Hitit, Frigya, Dor, Kimmer, Paphlagonia, Lidya, Pers, Büyük İskender, Pontus, Roma, Bizans, Danişmentoğulları, Anadolu Selçuklu, Candaroğulları, Osmanlı egemenliğinde kalmıştır (<http://www.ilgaz.gov.tr>, Ilgaz İlçe Brifingi, 2017: 3; Çakırsipahi, 2002, 15-16; Ilgaz Anadolu'nun Sen Yüce Bir Dağsın, 2016). Bulunduğu coğrafya Selçukluların ilk fetih yıllarından itibaren Koçhisar adı ile ifade edilmiş, 16. yüzyıl sonrası Osmanlı belgelerinde bazen Koçhisar-ı Bâlâ (Yukarı Koçhisar) olarak kayda geçmiştir. Bu şekilde Anadolu'nun diğer yörelerindeki Koçhisar adlı iskân birimlerinden ayrılması amaçlanmıştır. 19. Yüzyıl sonlarında Kastamonu Vilayeti, Çankırı Sancağı, Merkez Kazasına bağlı bir bucak iken 1922 yılında Ilgaz adını almış ve 1929 yılında Çankırı'ya bağlanmıştır. Her ne kadar Milli Mücadele yıllarında adı Ilgaz olarak değiştirilse de uzun yıllar halk arasında Koçhisar adı unutulmamıştır. Son zamanlara kadar yöre insanı ve komşu Kastamonu halkı, burası için Koçhisar'dan değişikliğe uğramış olan Koçsar/Goçsar tabirini kullanmıştır (Yakupoğlu, 2015: 82-84; Ilgaz İlçe Brifingi, 2017:3; <http://www.ilgaz.bel.tr>). Ilgaz adının Türkçede memleket anlamına gelen “il-el” kelimesinin, MÖ 1300 yıllarında bölgede bir süre yaşamış olan “Gask”ların Gas'ı ile birleştirilerek “El-gas” şeklinde söylenmesinden türediği öne sürülmekle birlikte, Ilgaz Dağının Paphlagonialar dönemindeki adı olan “Olgassys” den türediği rivayet edilmektedir (Ilgaz Anadolu'nun Sen Yüce Bir Dağsın, 2016; <http://www.ilgaz.gov.tr>).

Ilgaz, sözleri Cemil Türkcarman, müziği Ahmet Samim Bilgen'e ait olan “Ilgaz Anadolu'nun Sen Yüce Bir Dağsın” şarkısıyla Türkiye'de büyük bir kitle tarafından tanınma fırsatı yakalamıştır. İlçe, sahip olduğu potansiyel ile Türkiye'nin önemli turizm merkezlerindendir. Bu potansiyelin önemli bir bölümünü ise bozulmamış ve eşsiz doğası, kış sporları merkezleri ile bölge turizminin can damarı olan Ilgaz Dağı Milli Parkı oluşturmaktadır (Yıldıztepe ve Doruk Turizm Merkezleri Proje ve Yatırım Çalışmaları, 2016: 23). Bunun yanında, özellikle eski medeniyetlerden kalan kültürel değerleri ve şifalı su kaynakları ile öne çıkan Ilgaz, dört mevsim turizm faaliyetinin etkin bir şekilde yapılabildiği ender turizm noktalarındandır.

Bu çalışmanın amacı, Ilgaz ilçesinin turizm potansiyelini ortaya koymak ve ilçenin turizm potansiyelinin SWOT analizini yapmaktır. Çalışmada öncelikle ilçenin genel coğrafi özellikleri üzerinde durulmuş, ardından kırsal turizm kavramının tanımı verilerek ilçenin turizm potansiyeli “doğa ve spor”, “kültür ve inanç” ve “sağlık” kapsamında ve ilçe sınırları içinde faaliyet gösteren otellere ait bilgi boyutuyla ele alınmıştır. Son olarak Ilgaz ilçesinin turizm potansiyelinin SWOT analizi yapılmış ve ilçe turizminin daha etkin hale gelmesini sağlamak için bu analiz ışığında önerilerde bulunulmuştur.

Literatürde Ilgaz ilçesi ile ilgili bilimsel çalışmalar, yoğunluklu olarak Ilgaz Dağı Milli Parkı ile sınırlı kalmıştır. Bu araştırma, literatüre katkısı yanında ilçe turizminin gelişiminde rol oynayan karar vericilere çarpıcı veriler sunması açısından önemlidir.

İlgaz İlçesinin Genel Coğrafi Özellikleri

İlçe, 40°55'20.2" kuzey enlemi ile 33°37'34.5" doğu boylamı arasında konumlanmıştır (<http://www.google.com.tr>). Doğusunda Kastamonu ilinin Tosya ilçesi, kuzeyinde Kastamonu İl merkezi, İhsangazi ve Araç ilçeleri, batısında Bayramören ve Kurşunlu ilçeleri, güneyinde ise Korgun ve Yapraklı ilçeleri yer almaktadır. Sinop ve Kastamonu illerini Ankara'ya bağlayan D-765 karayolu ile Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi ile Doğu Anadolu Bölgesinde bulunan illeri İstanbul'a bağlayan E-80 karayolu üzerinde bulunan Ilgaz ilçesi (Ilgaz İlçe Brifingi, 2017: 3,9), Çankırı il merkezine 50 km, Kastamonu il merkezine 60 km, Ankara il merkezine 185 km uzaklıktadır. İlçenin yüz ölçümü 784 km² olup, İlçe merkezinin denizden yüksekliği 920 metredir (Ilgaz İlçe Brifingi, 2017: 3).



Şekil 1. İlçenin Konumu (Ilgaz İlçe Brifingi, 2017: 1)

İlçenin toplam nüfusu Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre 2007 yılında 13.517'dir ve nüfus, 2012 yılında 15.005'e ulaşmıştır. Bu yılda köy nüfusu şehir nüfusunu geçmiş ve toplam nüfus adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarının tümü içerisinde en yüksek noktaya ulaşmıştır. 2013 yılında bir önceki yıla göre azalan toplam nüfus, 2014 yılında biraz artış gösterse de 2015 ve 2016 yıllarında azalmaya devam etmiştir. 2016 yılı itibarıyla Ilgaz ilçe nüfusu köylerde 5.721 ve şehirde 7.860 olmak üzere 13.581'e ulaşmış durumdadır (Tablo 1).

Tablo 1. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine Göre Ilgaz İlçesinin Köy, Şehir ve Toplam Nüfusu

Nüfus Tespit Şekli	Yıllar	Köy	Şehir	Toplam
Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi	2007	6.536	6.981	13.517
	2008	6.574	7.051	13.625
	2009	6.032	7.738	13.770
	2010	6.581	7.383	13.964

	2011	6.632	7.355	13.987
	2012	7.795	7.210	15.005
	2013	6.702	7.571	14.273
	2014	5.674	8.754	14.428
	2015	5.806	7.910	13.716
	2016	5.721	7.860	13.581

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr>

İlçenin iklimi, kuzeyindeki Karadeniz iklimi ve güneyindeki karasal iklim arasında geçiş karakteri gösterir. Her iki iklim özelliğini taşımakla beraber ilçe iklimi sıcaklık dağılışı açısından karasal iklime, yağış özellikleri açısından ise Karadeniz iklimine benzer. Yağışlar kış mevsiminde kar, ilkbahar ve sonbaharda ise yağmur şeklindedir (İlçe Brifingi, 2017: 1; <http://www.ilgaz.bel.tr>, Çakırsipahi, 2002: 64-65).

İlçe sınırları içindeki dağlar; kuzey ve güneyde, kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzanarak ilçeyi çevrelerken, doğu ve batı sınırında birbirlerine yaklaşırlar. Bu dağlardan Ilgaz Dağları, Devrez Çayı vadisinin (İlçenin en büyük vadisi, aynı zamanda Kuzey Batı Anadolu fay hattının tabanını oluşturmaktadır) kuzeyinde yükselir. Kuzeye bakan ve ilçe sınırları içinde kalan yamaçlar ise daha eğimlidir. Hacıhasan Dağı, ilçenin doğu kısmında, Gökçay vadisinden hemen sonra başlar ve Tosya ilçesiyle olan sınır, bu dağın doruklarından geçer. Kuzeyden Yuva Çayı ve Deringöz Deresi'nin kollarından Kısır Deresi, güneyden Devrez Çayı, doğudan Deringöz Deresi ve batıdan Gökçay tarafından kuşatılan Hacıhasan Dağının en yüksek kesimleri 2000 m.ye yaklaşır. Dağın güneyde Devrez Çayına bakan yamaçları hafif eğimli ve dalgalıdır. Hacıhasan Dağı, Ilgaz Dağları'yla aynı jeolojik dönemde oluşmuştur. İlçenin güneyindeki sınırlarını belirleyen yükseltiler İn Dağları'nı oluşturmaktadır ve bu dağlar, Köroğlu Dağları'nın uzantılarıdır. Ilgaz Dağları'na oranla fazla yüksek olmayan bu dağlar (ortalama 1500 m.) Devrez vadisinden eğimli bir yamaçla ayrılır. İlçede Devrez ve Gökçay vadileri dışında Yuvaderesi, Pazar Çayı, Gircen Çayı ve Bucura (Yaylaören) Çayı Vadileri bulunmaktadır (Ilgaz Anadolu'nun Sen Yüce Bir Dağsın, 2016; <http://www.ilgaz.gov.tr>).

Kırsal Turizm Kavramı ve Ilgaz İlçesinin Turizm Potansiyeli

Kırsal Turizm Kavramı

Dünya genelinde turistik arz kaynaklarının kırsal turizm amaçlı kullanılarak kırsal yörelerin ekonomilerinin güçlendirilmesine yönelik çabalar hız kazanmaktadır. Kırsal turizmden elde edilen önemli başarılar, kırsal yörelerin gelişiminde tarıma ek olarak kırsal turizmin alternatif bir yaklaşım olarak görülmesini sağlamaktadır (Çeken, Karadağ ve Dalgın, 2007: 2).

Kırsal turizm, kişilerin dinlenmek ve değişik kültürlerle bir arada olmak amacıyla bir kırsal yerleşmeye gidip orada konaklamaları ve o yöreye özgü etkinliklere katılmaları veya bu etkinlikleri izlemeleriyle gerçekleşen bir turizm türüdür. Yerel el sanatlarıyla ilgili uygulamalar; müze, ören yeri, anıt gibi tarihi-kültürel yerleri gezme; milli park, doğal anıt, hayvanat bahçesi, ilginç oluşumlar, şifalı su kaynakları vb'ni ziyaret; yakın çevre turları (yürüyerek, atlı, bisikletli); piknik; sportif etkinlikler; hobi etkinlikleri; animasyon gösterileri (köy düğünü, halk dansları vb); manzara seyretme; fuarlar, şenlikler, festivaller, konserler vb. bu turizm türü kapsamında gerçekleşen başlıca etkinliklerdir (Soykan, 1999: 68). Bu bağlamda, Ilgaz ilçesinin turizm potansiyeli doğa ve spor, kültür ve sağlık turizmi kapsamında ele alınmıştır.

Ilgaz İlçesinin Turizm Potansiyeli

Doğa ve Spor Turizmi

Doğa ve spor turizmi, trekking, atlı doğa yürüyüşü, bitki ve hayvan gözlemciliği, yamaç paraşütü, rafting, bisiklete binme, kayak yapma, kızakla kayma, buz pateni, avcılık, kamp yapma gibi etkinlikleri içeren bir turizm türüdür. İlçenin öne çıkan doğa ve spor turizm kaynaklarını “Ilgaz Dağları ve Kış Sporları Merkezleri” ile “Tabiat Parkı ve Yaylalar” oluşturmaktadır.

• Ilgaz Dağları ve Kış Sporları Merkezleri

Ilgaz Dağları, Batı Karadeniz Bölgesi’nin en yüksek dağ kütesidir. En yüksek zirvesi Büyük Hacet Tepesi 2587 m, ikinci zirvesi Küçük Hacet Tepesi ise 2546 m yüksekliktedir (Ilgaz Anadolu’nun Sen Yüce Bir Dağısın, 2016, <http://www.ilgaz.gov.tr>, Fotoğraf 1) ve 02.06.1976 tarihinde Milli Park ilan edilmiştir. Milli Parkın 750,86 hektarı Kastamonu, 337,75 hektarı Çankırı il sınırları içerisinde bulunmaktadır. Barındırdığı doğal, kültürel ve rekreasyonel kaynak değerleri ile bölgesel ve ülkesel ölçekte önemli bir konumdadır. 1990’lı yıllardan bu yana kış turizmi aktivitesi sürdürülen Milli Parkın içinde ve sınırında, büyük çoğunluğu İstanbul ve Ankara’dan kayak yapma amacıyla gelen ziyaretçilere hizmet veren tesisler bulunmaktadır (<http://bolge10.ormansu.gov.tr>).



Fotoğraf 1. Küçük (önde) ve Büyük (arkada) Hacet zirveleri (<http://www.fsk.org.tr>)

Orman formasyonu içinde sarıçam, karaçam, köknar, yabani kavak, meşe, ardıç, kocayemiş, alıç türü ağaçlara rastlanır. Ormanın alt sınırından itibaren başlayan karaçamlar, köknarla karışık olarak yükseklerle çıkıldıkça yerini sarıçama bırakır. Orman altı bitkiler içinde ise bodur çalılar, fındık, kuşburnu, böğürtlen, orman gülü, kızılıçık, funda ve yabani erik gibi yine otsu ve çalimsı bitkiler yer alır. Eşsiz güzellikteki çiçekler de orman altı formasyonu içindedir. Milli park içerisinde menekşeler, sümbüller ve çiğdemlerin yanı sıra orkideler bulunur. Türkiye, orkide bakımından Avrupa ve Ortadoğu’nun en zengin ülkelerinden biridir ve Türkiye’de yetişen 24 çeşit orkidenin büyük çoğunluğuna Ilgaz Dağı’nda rastlanır (Çakırsipahi, 2002: 137-138; Ilgaz Anadolu’nun Sen Yüce Bir Dağısın, 2016; <http://www.ilgaz.gov.tr>).

Ilgaz Dağlarında yapılan floristik çalışmalar sonucunda milli park içerisinde 51 familyaya ait 234 tür ve tür altı seviyede takson tespit edilmiştir. Bu taksonlardan 37'si Türkiye'ye özgü endemiktir ve endemizm oranı %15,8'dir. Bu endemiklerden 4'ü sadece Ilgaz Dağı'nda yayılış göstermektedir (<http://bolge10.ormansu.gov.tr>).

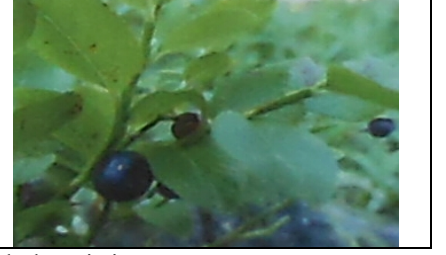
Ilgaz Dağı flora ve faunasında önemli görülen yedi tür, hedef tür olarak seçilmiştir. Bu türler ve onların özellikleri ile fotoğrafları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Ilgaz Dağı flora ve faunasındaki hedef türler ve bu türlerin özellikleri ile fotoğrafları

Ilgaz Dağı flora ve faunasındaki hedef türler ve bu türlerin özellikleri	Hedef türlerin fotoğrafları
Değişken atkuyruğu (<i>Equisetum variegatum</i>) Avrupa'da yayılışı olan bu atkuyruğu türü Türkiye'de sadece Ilgaz Dağlarında bulunur. Yakın zamanda Türkiye Florasına kaydedilmiştir. Sucul (Hydrophyt) bir bitkidir. Milli Park alanında habitatı nemli çayır ve dere kenarlarıdır. Sulak alanların korunması Değişken atkuyruğunun ve etkileşim türlerinin de korunması için önemlidir. VU (Zarar görebilir) kategorisinde olup, tehdit altındaki türlerdendir.	
Ilgaz hezarenisi (<i>Delphinium ilgazense</i>) Ilgazdan başka Batı Karadeniz'de sadece bir kaydı vardır. Karanlıkdere havzasında bulunur. EN (Tehlikede) kategorisinde olup; nesli tehlike altında olan türlerdendir. Karanlıkdere havzasında dere yakını kayalık, taşlık habitat ve yol kenarlarında bulunur. Son derece zehirli bitkilerdir. Haricen temasta dahi ciltte ağır kontrendikasyonlara sebep verebilirler.	
Paflagon deve dikenini (<i>Cirsium pubigerum</i> var. <i>paphlagicum</i>) Dünyada sadece Ilgaz Dağlarında bulunan bir Ilgaz Endemiğidir (var. <i>paphlagicum</i>). Milli Park alanında dere kenarlarında bulunur. EN (Tehlikede) kategorisinde olup nesli tehlike altında olan türlerdendir. Sucul (Hydrophyt) bir bitkidir. Milli Park alanında nemli çayır ve dere kenarlarında bulunur. Sulak alanların korunması Paflagon deve dikeninin ve etkileşim türlerinin korunması için önemlidir.	
Ayakotu (<i>Carex flacca</i> ssp. <i>flacca</i>) Avrupada yayılışı olan bu ayakotu türü Türkiye'de sadece Ilgaz Dağlarında bulunur. Sucul (Hydrophyt) bir bitkidir. Milli Park alanında nemli çayır ve dere kenarlarında bulunur. Sulak alanların korunması ayakotunun ve etkileşim türlerinin korunması için önemlidir.	
Söğüt (<i>Salix myrsinifolia</i>) Avrupa'da geniş yayılışı olan bu söğüt türü Türkiye'de sadece Ilgaz Dağlarında bulunur. Yakın zamanda Türkiye Florasına kaydedilmiştir. Milli Park alanında nemli çayır ve dere kenarlarında bulunur. Sucul (Hydrophyt) bir bitkidir. Sulak alanların korunması bu nadir söğüt türünün ve etkileşim türlerinin korunması için önemlidir.	
Kuzey şeritli semenderi (<i>Ommotriton ophryticus</i>) Kuzey Anadolu'ya özgü endemik bir tür olan Kuzey Şeritli Semenderi, Milli Park alanında Baldıran Deresi alt havzasında bulunur. Durgun su birikintileri türün yaşam alanıdır. NT (Neredeyse tehlike altında) kategorisinde olup koruma gerektiren türlerdendir.	

Yaban mersini (*Vaccinium myrtillus*)

Türkiye'nin kuzeyinde nadir görülen yaban mersini Milli Park içinde yüksek popülasyona sahiptir. Alpin ve subalpin zona ait bir bitkidir. Yüksek nem, düşük sıcaklık ve asit ortamı ister. Alpin zonda açık habitatta, subalpin zonda ancak nemli orman altlarında yaşayabilmektedir. Yüksek değerinde gıda ve tıbbi öneme sahip bu bitkinin korunması için düşük yükseltide kapalı orman gerekliliği vardır. Sık ve kapalı göknar ve çam ormanları, yaban mersininin gen kaynağı olarak korunması için önemlidir.

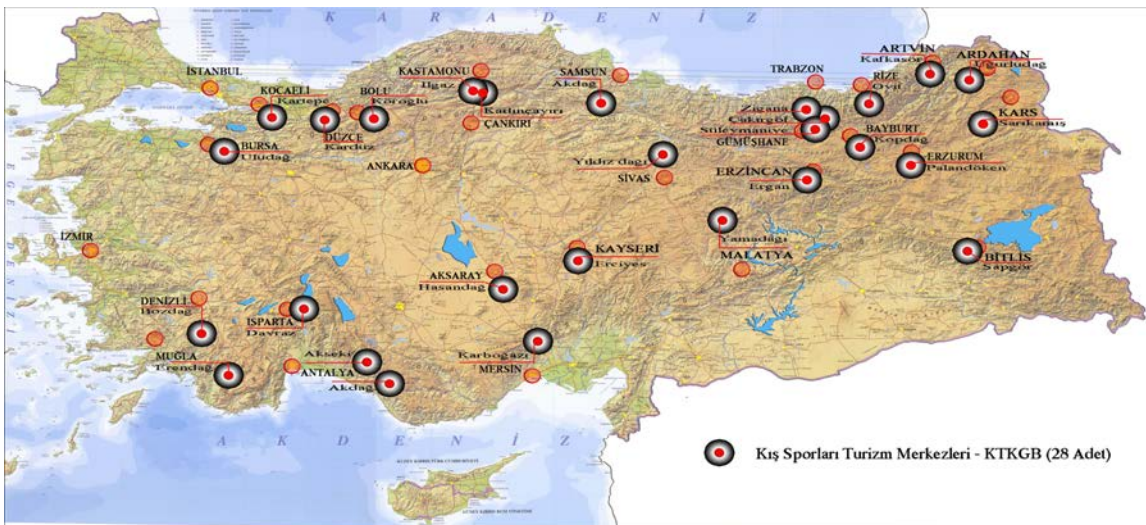


Kaynak: Sahadaki Ilgaz Dağı Milli Park Müdürlüğü'ne ait bilgilendirme tabelasından derlenmiştir.

Ilgaz Dağları çevresinde; boz ayı, karaca, yaban kedisi, kızıl geyik, kurt, vaşak, tilki, porsuk, yaban domuzu, ağaç sansarı, kaya sansarı, gelincik, su samuru, cüce yarasa, yabani tavşan, Kafkas sincabı, kirpi ve fareyi içeren 30 civarında memeli türünün yaşadığı sanılmaktadır. Sakallı akbaba (2 çift), kızıl akbaba ve küçük kartal (5 çift) popülasyonlarıyla önemli kuş alanları statüsüne sahiptir. Şahin ve küçük orman kartalı da bu ekosistem içerisinde yer almaktadır (<http://www.milliparklar.gov.tr>, <http://bolge10.ormansu.gov.tr>, <http://yigm.kulturturizm.gov.tr>).

Bölgenin ormanlık ve kayalık olması yabani hayvanlara rahat yaşama imkânı sağlamaktadır. Ilgaz Dağlarında, boz ayı, geyik, karaca, yaban domuzu sayısı son zamanlarda yapılan koruma çalışmaları ve köylerden göç olması nedeniyle artmıştır. Karacalar, ilçe merkezindeki tarlalarda bile görülebilmektedir (Ilgaz Anadolu'nun Sen Yüce Bir Dağsın, 2016; <http://www.ilgaz.gov.tr>). Yılın her mevsimi yaban domuzu avlanabilmektedir. Kurt, tilki, tavşan, keklik, bıldırcın gibi av hayvanları da sezonluk olarak avlanabilmektedir (<http://www.cankirikulturturizm.gov.tr>).

Kültür ve Turizm Bakanlığınca Kış Sporları Turizmine yönelik olarak 28 adet Turizm Merkezi/Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi ilan edilmiştir (Şekil 2). Bunlardan Kastamonu-Çankırı Ilgaz Kış Sporları Turizm Merkezi ile Çankırı Ilgaz Kadınçayırı-Yıldıztepe Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi Ilgaz ile ilişkili turizm noktalarıdır. Kastamonu Çankırı Ilgaz Kış Sporları Turizm Merkezi faal durumda iken Çankırı Ilgaz Kadınçayırı-Yıldıztepe Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi tam anlamıyla faal durumda değildir (<http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr>). Alandaki kış sporları merkezleri FIS (Uluslararası Kayak Federasyonu) standartlarına uygundur ve birçok kayak disiplini (kuzey disiplini, Alp disiplini, biathlon ve snowboard) bir arada yapılabilmektedir (Yıldıztepe ve Doruk Turizm Merkezleri Proje ve Yatırım Çalışmaları, 2016: 25).



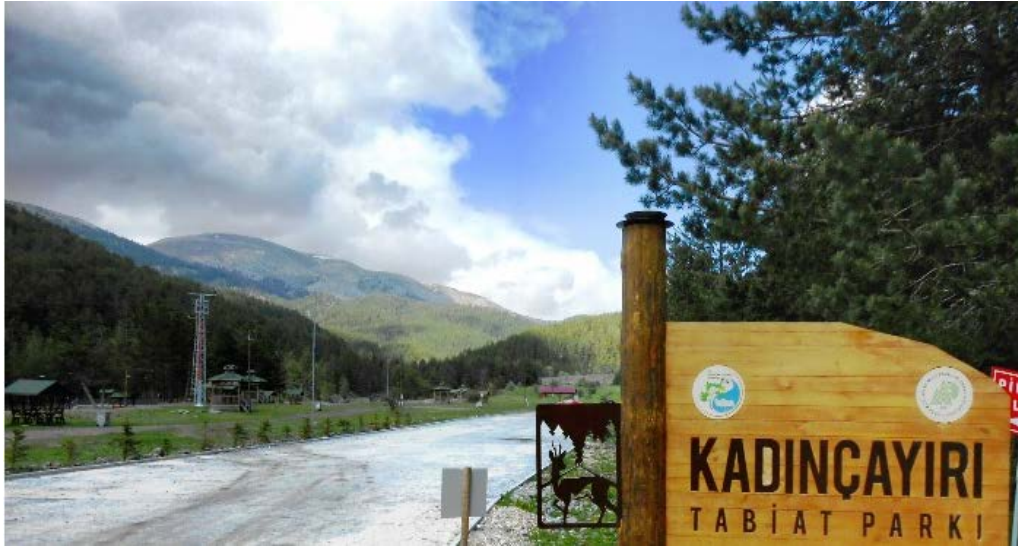
Şekil 2. Kış Sporları Turizm Merkezleri-Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri (<http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr>)

Kastamonu-Çankırı Ilgaz Kış Sporları Turizm Merkezinin Çankırı Ilgaz bölümünde 1200 metre uzunluğunda kayak pisti, 900 metre uzunluğunda telesiyej tesisi ve toplam iki otel bulunmaktadır. 2005/9280 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla Çankırı Ilgaz Kadın Çayırı-Yıldıztepe Turizm Merkezi, 2006 yılında 2006/11264 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla da Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi ilan edilen Kadınçayırı-Yıldıztepe mevkiinde ise 2 adet kayak pisti, telesiyej tesisi ve iki otel bulunmaktadır. Telesiyej tesisinin uzunluğu 1,546 metredir. Kayak pistlerinden Dikmen kayak pistinin uzunluğu 2500 metre olup pist siyah zorluk derecesine sahiptir. 4950 metre uzunluğunda Samanyolu kayak pisti ise yeşil zorluk derecesine sahiptir. Bölgede 600 metre uzunluğunda babylift, kayak odası ve iki adet kafeterya bulunmaktadır. Ilgaz ilçe merkezine 20 km, Çankırı-Kastamonu karayolu üzerinde bulunan Ilgaz 15 Temmuz İstiklal Tüneli'ne 3 km uzaklıktadır. Diğer yandan Kadınçayırı-Yıldıztepe; kış sporlarının yanı sıra dağ yürüyüşü, kros, dağ bisikleti, kampçılık, izcilik, karavan turizmi, dağcılık gibi etkinliklerle yılın 12 ayı turizm hareketlerinin yapılmasına uygundur (<http://cankiri.gov.tr>, Ilgaz İlçe Brifingi, 2017: 7).

- **Tabiat Parkı ve Yaylalar**

Kadınçayırı Tabiat Parkı

Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi içinde 7.260.000 m²'lik alan Turizm Yatırım Amaçlı Kullanım Alanı olarak Kültür ve Turizm Bakanlığına tahsis edilmiştir. 422 hektarlık alan ise Orman ve Su İşleri Bakanlığınca 05.09.2012 tarihinde *Kadınçayırı Tabiat Parkı* olarak tefrik ve ilan edilmiştir (Fotoğraf 2). Gökmar, çam, kavak ve çalı türlerinin egemen olduğu alanda zipline (kaytel), kır kahvesi, kameriye, piknik masaları, idare ve ziyaretçi tanıtım merkezi ile 7 adet orman köşkü bulunmaktadır (Yıldıztepe Turizmini Canlandırma Proje Önerileri, 2016: 3-4; <http://cankiri.gov.tr>).



Fotoğraf 2. Kadınçayırı Tabiat Parkı (Dağdeviren, 2017)

Kırkpınar, Serçeler ve Bozan Yaylaları

Kırkpınar Yaylası, Ilgaz ilçesine 20 km uzaklıktadır ve 1650 m rakıma sahiptir. Çevre köylere ait evler bulunan yaylada yaklaşık 55000 m²'lik alana sahip bir de gölet yer almaktadır (Fotoğraf 3). Adını bu göleti besleyen kırkpınardan alan yayla, Ilgaz Dağlarının kendine özgü florasının eşsiz örnekleri ile doludur. Sarıçam, karaçam, göknar ağaçlarıyla ve çayırarla çevrili olan yaylada, çiğdem, düğün çiçeği, yabani lale, unutmı beni, sarı orkide, çuha, sahlepe, orman gülü gibi birçok çiçeğe de rastlamak mümkündür. Yaylanın faunası içinde ise yaban ördeği (angut),

kuyruksallayan, karatavuk, mavi ağaçkakan, alakarga ve apollon kelebeği yer almaktadır. Yayla; günübirlik piknik dışında manzara seyri, atlı gezi ve doğa yürüyüşü, karavan gezisi, kamp, sportif olta balıkçılığı, fotoğraf çekmek için oldukça elverişlidir. Kırkpınar Yaylası'na 2 km mesafede bulunan Serçeler ve Bozan Yaylaları da benzer özelliklere sahip yaylalardır (<http://cankiri.gov.tr>, <http://www.cankirikulturturizm.gov.tr>, Ilgaz Anadolu'nun Sen Yüce Bir Dağsın, 2016).



Fotoğraf 3. Kırkpınar Yaylası (Dağdeviren, 2017)

Osmangölü Yaylası

Ilgaz, Kurşunlu ve Bayramören ilçelerinin ortak kullandığı bir yayladır. İlçe merkezine uzaklığı yaklaşık 25 km'dir. Adını yaylanın güneybatısında yer alan Osman Gölü'nden almaktadır. Ağırlıklı olarak göknar ve az miktarda da sarıçam ağaçları ve çayırlarla kaplıdır (Fotoğraf 4). Özellikle kamp ve doğa yürüyüşü yapmak isteyen ve fotoğraf çekmek isteyen kişiler için eşsiz güzellikler sunmaktadır (<http://cankiri.gov.tr>, Ilgaz Anadolu'nun Sen Yüce Bir Dağsın, 2016).



Fotoğraf 4. Osmangölü Yaylası (<http://cankiri.gov.tr>)

Mülayim Yaylası

Mülayim köyüne bağlı bir yayladır. Doğal yayla ürünleri, doğal mantar ve yaban hayatı ile dikkat çekmektedir (<http://www.ilgaz-otel.com>, Fotoğraf 5).



Fotoğraf 5. Mülâyim Yaylası (<http://www.ilgaz-otel.com>)

Saraycık Yaylası

Saraycık köyüne bağlı bir yayladır. Doğal ürünleri, doğal mantar ve huzurlu bir ortamı ile dikkat çekmektedir (<http://www.ilgaz-otel.com>, Fotoğraf 6).



Fotoğraf 6. Saraycık Yaylası (<http://www.ilgaz-otel.com>)

Tepelice Yaylası

İlçe merkezine uzaklığı yaklaşık 25 km'dir. Özellikle ilkbahar ve yaz dönemlerinde piknik yapmak için geline bir turizm noktasıdır. Orman içerisinde bulunan açıklık alanlarda açan çiçekler ve yeşilin her tonu bölgeye ayrı bir güzellik katmaktadır (İlgaz Anadolu'nun Sen Yüce Bir Dağsın, 2016; <http://www.ilgaz.gov.tr>; <http://www.ilgazakbakotel.com>, Fotoğraf 7).



Fotoğraf 7. Tepelice Yaylası (<http://www.ilgazakbakotel.com>)

Ilgaz ilçe sınırları içinde oldukça fazla trekking rotası mevcuttur. Bu alanlardan en çok kullanılanlar ve bunlara ait özellikler Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Ilgaz ilçe sınırları içinde en çok kullanılan trekking rotaları

Trekking rotaları ve özellikleri	
• Derbent Şehitleri Anıtı-Cömert Köyü Rotası: Derbent Şehitleri Anıtından güneye Cömert Köyü istikametine doğru yaklaşık 7 km'lik orman içi güzergâhı kapsar. Her yaş grubu için uygundur. • Kırkpınar Göleti-Emir Gazi Tepesi Rotası: Gidiş dönüş 6.5-7 km'lik bir parkur olan güzergahta 1800 m. rakımdan başlanarak 2404 m.ye çıkılmaktadır. Normal hava şartlarında 3-4 saat kadar sürmektedir (Çıkış ortalama olarak 2-2.5, iniş ise 1-1.5 saat sürmektedir.). Kırkpınar Yaylasının sırtını yasladığı Emir Gazi Tepesi Çankırı ile Kastamonu arasındaki sınırı çizmektedir. Zirve, hem Çankırı hem de Kastamonu tarafı için mükemmel manzaralar sunmaktadır. Gençler ve kendini genç hisseden orta yaş grubu için uygun bir rotadır. • Kadınçayırı Yıldıztepe-Saraycık Yaylası Rotası: Bu rota 9 km civarında olup ortalama % 10'luk bir eğime sahiptir. Bu özelliği ile her yaş grubuna hitap eden ve gezenlere görsel anlamda ormandaki tüm güzellikleri sunan bir parkurdur. Saraycık Yaylasındaki küçük göletler görülmeye değerdir. İdeal çıkış zamanı Mayıs ayının sonları olmakla birlikte bahar ve yaz aylarının tamamında tercih edilebilir. • Kadınçayırı-Saklıyurt-Süt Gölleri Rotası: Rota yaklaşık 12 km civarında olup, Kadınçayırı'ndan Dikenlipınar tepesine ulaşan orman yolu kuzeye doğru takip edildiğinde Saklıyurt mevkiine ulaştırır. Saklıyurt'un devamında dere boyu takip edilerek orman örtüsünün bittiği yerde birden görünen büyükçe alan Süt Gölleri Mevkiidir. Haziran ayının başı çıkış için en ideal zamanıdır. Kış hariç yılın dokuz ayında kullanılabilir. • Tepelice-Karakaya Rotası: Rota Tepelice Yaylasından başlayıp, orman gözetleme kulesine, oradan da Karakaya'ya kadar devam etmektedir.	Dağcılık sporu amacıyla genelde Ilgaz Dağının iki zirvesine tırmanış yapılmaktadır. • Küçük Hacet (2546 m.) Yaz-Kış Rotası: Gidiş-Geliş toplam 12 km Ilgaz Dağlarının ikinci zirvesi olan 2546 m.lik Küçük Hacettepe'ye Ilgaz Doruk Mevkii Karayolları Bakımevi bitişiğinden doğu istikametinde orman yolundan devam edilerek 2 km ileride yer alan ve kamp alanı olarak kullanılan Ilgaz Obası'na (1800 m.) ulaşılmaktadır. Oradan sırt takip edilerek Küçük Çaltepe'ye (2150 m.) çıkılmakta, Geyik Gediği (2090 m.) takip edilerek sırttan zirveye ulaşılmaktadır. • Alternatif Küçük Hacet Yaz Rotası: Gidiş-Geliş toplam 10 km Araçlarla Ilgaz Kastamonu Karayolundan Mülayim Yenice-Cömert-Yıldıztepe istikametinde 8 km ileride faaliyetin başlayacağı yer olan Mülayim Yaylasına ulaşılır. Buradan başlayan yürüyüş Yaylanın içindeki dere takip edilerek sizi Gâvur Kayalarına getirecektir. Kayalık bölgeyi sağınıza alarak ve ileride dağın doğu yamaçlarından batıya yönelerek zirveye ulaşılmaktadır. İnşte batı sırtından Geyik Gediğine kadar inilmekte, oradan soldaki dere yatağı kullanılarak orman yoluna ulaşılmakta, sağdan orman yolu takip edilerek kavşak noktasından sola dönülerek Yaylaya inilmektedir. Teknik malzeme gerektirmeyen etkinlikte çıkışta ve inişte farklı rotalar denemek mümkündür. Küçük Hacet etkinliği arzuya bağlı olarak günübirlik veya iki günlük olarak planlanabilmektedir. • Büyük Hacet Tepe (2587 m) Yaz Rotası: Gidiş Geliş 25 km olan rota iki günlük olarak planlanmaktadır. 1.Gün Yıldıztepe'ye ulaşım, kamp kurulması ve 10-15 km'lik bir yürüyüş 2.Gün sabah erken 05-06 gibi başlayan yürüyüş kuzey-kuzeydoğu istikametinde vadi takip edilerek Mülayim Yaylası (2 km), Belen Gediği (7 km), Kaynar (9 km) Taşlık Sırtı (10 km), Büyük Hacet (12.5 km) şeklinde gerçekleşmekte ve 10-12 saat sürmektedir.

	Küçük Hacet'in Kastamonu iline bakan tarafı uçurum olduğu için kuzey tarafından tırmanış tehlikeli ve zordur. Ilgaz Dağının büyük zirvesine (Büyük Hacet 2587 m.) hem Çankırı hem de Kastamonu tarafından tırmanış yapılabilmektedir. Çıkış Küçük Hacet'e göre daha kolaydır. • <i>Her sene Çankırı Dağcılık, Doğa Sporları ve Arama Kurtarma Spor Kulübü ile Ilgaz Kaymakamlığı tarafından ortaklaşa olarak 19 Mayıs'ta Büyük Hacet'e "Gençlik Tırmanışı" ve 29 Ekim'de de Küçük Hacet'e "Cumhuriyet Tırmanışı" düzenlenmektedir.</i>
--	---

Kaynak: <http://www.ilgaz.gov.tr>

Kültür ve İnanç Turizmi

Kültür ve inanç turizmi, bir bölgenin kültür ve inanç değerlerinin temel çekim ögesi olduğu turizm çeşididir. Bu değerler, bazen dini yapılar-törenler, el sanatları, müzeler, bazen tiyatro, opera, festival gibi etkinlikler, bazen de yerel halkın geleneksel ve günlük yaşam tarzlarıdır (Kahraman ve Türkay, 2014: 51,55). Ilgaz, kültür ve inanç turizmi açısından zengin bir potansiyele sahiptir. İlçenin öne çıkan kültür ve inanç değerleri şunlardır:

- **İstiklal Yolu**

Kurtuluş savaşı döneminde orduya lojistik malzeme ikmali, gönüllülerin katılımı ve dış dünya ile ilişkiler için Karadeniz'de güvenli bir limana ve bu limandan da Ankara'ya güvenli bir yola ihtiyaç bulunmaktaydı. Doğu Karadeniz Bölgesi, Ermeni ve Rum çetelerinden dolayı güvenli değildi ve İstanbul'a uzaktı. En uygun yer ise küçük bir limana sahip olmasına rağmen Ankara'ya ulaşan yolun ucundaki İnebolu'ydu. Ayrıca "İnebolu-Kastamonu, Ilgaz-Çankırı, Kalecik-Ankara hattı" Ankara Hükümetini destekleyen halkın yaşadığı en güvenli hattı. Geçtiği coğrafya oldukça dağlık ve engebeliydi (Küre, Ilgaz ve Koroğlu Dağlarının uzantısı olan İndağını içine almaktadır.). Yolun toplam uzunluğu 344 km (Kastamonu-134 km, Çankırı-107 km ve Ankara-103 km)'dir ve orta noktasını ise Ilgaz İlçesi oluşturmaktadır (Şekil 3. Ayrıca İstiklal Yolu'nun Ilgaz Dağı bölümüne "İstiklal Yolu" yazılmıştır. Fotoğraf 8). Kurtuluş Savaşı boyunca sadece lojistik malzemelerin taşınmasında değil, aynı zamanda önemli insanların (Ankara Hükümeti ile ilişkiye giren yabancı diplomatlar ve basın mensupları, gönüllü meslek elemanları, yeni orduya katılmak isteyen er ve subaylar gibi) taşınmasında da kullanılan İstiklal Yolu'nda yaşanan olaylardan biri 1922 yılında Ilgaz Dağı Derbent mevkiinde Pontus çeteleri tarafından beş Türk askerinin karakol baskını ile şehit edilmesidir. Ilgaz İlçe merkezine defnedilen şehit askerlerin anısına 1957 yılında bir anıt dikilmiştir (Fotoğraf 9). Anıt, Ilgaz-Kastamonu karayolunun 21. km'sinde bulunmaktadır (Çam, 2010: 354-374; Çakırsipahi, 2002: 114; Ilgaz Anadolu'nun Sen Yüce Bir Dağsın, 2016; <http://www.ilgaz.gov.tr>; <http://bolge10.ormansu.gov.tr>, <http://www.ilgaz.bel.tr>).



Şekil 3. İstiklal Yolu (<http://www.istiklalyolu.com>)



Fotoğraf 8. İstiklal Yolu'nun Ilgaz Dağı bölümündeki "İstiklal Yolu" yazısı (Dağdeviren, 2017)



Fotoğraf 9. Derbent Şehitleri Anıtı (Dağdeviren, 2017)

Kurtuluş Savaşının kahramanlarından biri Halil Ağa'dır. Halil Ağa, Kuvay-i Milliye hareketinin başlamasıyla büyük para yardımıyla bulunmuş, ordunun ihtiyacı olan mühimmat hanında saklanmış, katır ve atları ile cepheye mühimmatların taşınmaları sağlanmıştır. Kurtuluş savaşında cephane taşıyan Yanıgın Emine (Fotoğraf 10) ile Ümmihan Nine de Ilgaz'ın kurtuluş savaşı kahramanlarıdır (Çakırsipahi, 2002: 49, <http://www.ilgaz.bel.tr>).



Fotoğraf 10. Kurtuluş Savaşı Kahramanı Yanıgın Emine Heykeli (Dağdeviren, 2017)

- **İndağı Mağaraları**

Çankırı-Kastamonu karayolunun 47. km'sinde, Devrez çayının güneyinde, kayalık-yüksekçe bir tepenin doğuya bakan yamaçlarındadır (Fotoğraf 11). Burada çok sayıda kaya mezarı, kaya odaları ve kilise yer almaktadır. Kilise içerisinde de mezar nişleri bulunmaktadır. Odaların ve kilisenin tavanı beşik tonozlu olarak oyulmuştur. Burada yer alan kilise, buranın Erken Hristiyanlık (Geç Roma-Erken Bizans) Döneminde kullanıldığını ortaya koymaktadır (<http://www.kulturportali.gov.tr>, Çakırsipahi, 2002: 120).



Fotoğraf 11. İndağı Mağaraları (Dağdeviren, 2017)

- **Ilgaz Tümülüsleri**

İlçe merkezinde Çankırı-Kastamonu karayolunun batısında üç ve doğusunda bir adet olmak üzere dört tanedir. Kazılan tümülüslerden aslan heykeli çıkarılmıştır (<http://www.ilgaz.bel.tr>).

- **Salman Höyük**

Ilgaz ilçe merkezinde (Cendere Köyü) Çankırı-Kastamonu karayolu kenarında bulunmaktadır. Doğu ve Batı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (Fotoğraf 12). Doğu Salman Höyük, Ilgaz İlçe Merkezinde Çankırı-Kastamonu karayolu kenarında bulunmaktadır. Oldukça geniş bir alana yayılmıştır ve yüksekliği 30 metredir. Yapılan incelemelerde Tunç Çağı, Demir Çağı ve Roma Dönemlerini kapsayan seramiklere rastlanmıştır. Batı Salman Höyük ise Doğu Salman Höyüğünün batısında bulunur. Üzerinde ve çevresinde yapılan incelemelerde Tunç Çağına, Helenistik, Roma ve Bizans dönemlerine ait bol miktarda seramik ve çatı kiremidi örneklerine rastlanmıştır (<http://www.kulturportali.gov.tr>).



Fotoğraf 12. Doğu (Soldaki) ve Batı Salman (Sağdaki) Höyük (<http://www.kulturportali.gov.tr>)

- **Kurmalar (Kimiataane) Antik Kenti**

İlgaz ilçe merkezine 15 km uzaklıkta, ilçenin kuzey doğusunda, Kurmalar Köyünün batısındadır. Helenistik çağa ait yazılar ve seramik parçaları bulunmuştur (<http://www.ilgaz.bel.tr>, İlgaz Anadolu'nun Sen Yüce Bir Dağısın, 2016).

- **Bozatl Köyü Ambarı**

İlgaz ilçe merkezine 5 km uzaklıktadır. Bozatl'da köy ortasında bulunan ambarın yapım tarihi bilinmemektedir ve öşür vergisinin toplandığı mekân olarak tanımlanmaktadır. Tek katlı ve yaklaşık 5x5 metre ebatlarındadır. Kırma çatı, dört tarafını çevirecek şekilde bir koridor, batı cephesine koridora çıkmayı sağlayan bir merdiven mevcuttur. Geçme tekniği ile birbirine oturtulmuş geniş kütükler üzerinde yükselen ambar, tamamıyla ahşaptan yapılmıştır (Fotoğraf 13). Yapının kuzey cephesinde bir adet, güney cephesinde ise iki adet pencere açıklığı bulunmaktadır. Pencere yüzeylerinde demir kilitler dikkati çekmektedir. Kuzey cephedeki pencerenin açıldığı bölümde dikdörtgen şeklinde tasarlanmış 4 adet birim bulunmaktadır. Bu birimlerde tahılların depolandığı düşünülmektedir. Güney cephedeki birbirine yakın olan iki pencere ise iki bölümden oluşan odaya açılmaktadır. Odanın doğusunda kalan bölümün zemininde dikdörtgen bir açıklık bulunmaktadır. Bu açıklık alt kattaki geniş birime girişi sağlamaktadır (Ayhan, 2012: 126, <http://www.kulturportali.gov.tr>).



Fotoğraf 13. Bozatl Köyü Ambarı (<http://www.ilgaz.gen.tr>)

- **İlgaz Hamamı**

İlçe merkezindedir. Üzeri kubbeli ve iki yanı tonozludur. Kemerli soğukluk ve sıcaklık bölümleri vardır. Hamamın 1887'de yapıldığı tahmin edilmektedir (<http://www.ilgaz.bel.tr/>, Çakırsipahi, 2002: 123).

- **Tarihi Evler**

İlçe merkezinde yerel mimari özellikleri ile dikkat çeken birçok tarihi ev bulunmaktadır (Fotoğraf 14-15).



Fotoğraf 14. Tarihi Ilgaz Evi (Dağdeviren, 2017)



Fotoğraf 15. Tarihi Ilgaz Evleri (Dağdeviren, 2017)

- **Yemek Kültürü**

Yemek kültürü, yörenin toplumsal değerlerini ortaya çıkarması açısından önemli bir faktördür. Ilgaz’da yemek, sadece beslenme ihtiyacını gideren bir araç değil, aynı zamanda toplumdaki sevgi, saygı ve dayanışmayı sağlayan bir araçtır. Düğün yemekleri, iftar yemekleri buna örnektir. Düğünlerde Ilgaz’da misafirlere kazanlarda pişirilen keşkek, güveç ve helva ikram edilirken Ramazan ayı boyunca fakirler unutulmaz, akraba ve arkadaşlar yemeğe davet edilir. Bu ayda restoranlarda müşterilere keşkek ikram edilir. Keşkek, Ilgaz’ın en meşhur yöresel yemeğidir. Perişka, cızlama ve pıhtı aşı ise diğer meşhur yöresel yemeklerini oluşturur. Ayrıca, Ilgaz ve çevresinde çeltik ekiminin bol olması, yemek kültüründe pirinç pilavının ayrı bir yer edinmesini sağlamıştır (Balcı, Dağlar ve Gümüšoğlu, 2005: 82; Çakırsipahi, 2002: 78-79).

- **Festivaller**

Ilgaz Dağı Kültür ve Sanat Festivali

Ilgaz Belediyesi tarafından ilçenin geleneksel ve kültürel değerlerinin yaşatılması tarihi ve turistik yerlerine gezi düzenlenmesi ve turizm potansiyelinin tanıtılması amacıyla (<http://www.kulturportali.gov.tr>) ilçe merkezinde, ağustos ayı içerisinde düzenlenen ve iki gün süren bir festivaldir.

Güldağı Kültür ve Keşkek Festivali

Yeşildumlupınar Köyünde düzenlenen ve bir gün süren bir festivaldir. Amacı, insanların kaynaştığı ve eğlendiği bir ortamı oluşturmak ve keşkek kültürünün devamlılığını sağlamaktır (<http://www.hurriyet.com.tr>).

- **Camiler**

Kayı Camii

Ilgaz'a 22 km uzaklıktaki Kayı Köyündedir. Bölgede ayakta kalabilen en eski camidir. 1300 yılında Selçuklular döneminde yapılmıştır Camii tamamen taştan yapılmıştır. Minare saç kaplı olup şerefesi ahşaptır (Ayhan, 2012: 38, Ilgaz Anadolu'nun Sen Yüce Bir Dağısın, 2016).

Yerkuyu Camii

Ilgaz'a 13 km uzaklıktaki Yerkuyu Köyündedir. Tipik Selçuklu mimarisi özellikleri taşır. Camii duvarları oldukça kalındır. Yapılış tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte Kayı Köyü Camisinin yapıldığı sıralarda yapıldığı sanılmaktadır (Ayhan, 2012: 36, Çakırsipahi, 2002: 123).

Gaziler Camii

Ilgaz'a 5 km uzaklıktaki Gazi Köyündedir. 1905 yılında yapılmıştır. Özellikle cami içerisindeki işlemler görmeye değerdir (Ayhan, 2012: 37, Ilgaz Anadolu'nun Sen Yüce Bir Dağısın, 2016)

- **Türbeler**

Ilgaz'da birçok türbe bulunmaktadır. Tablo 4'te bu türbeler ve türbelerin bulunduğu yerler verilmiştir.

Tablo 4. Ilgaz İlçesi Türbeleri ve Türbelerin Bulunduğu Yerler

TÜRBELER	TÜRBELERİN BULUNDUĞU YERLER
Alıç Türbesi	Alıç Köyü
Ali Efendi Türbesi	Mülayim Köyü
Alpagut Türbesi	Alpagut Köyü
Belören Türbesi	Belören Köyü
Çörekçi Baba Türbesi	Çörekçiler Köyü
Dokumacıoğlu Ali Efendi Türbesi	Ilgaz İlçe Merkezi
Eskice Türbeleri	Eskice Köyü
Hacı Baba Türbesi	Cendere Köyü
Hacı İlyas (İllaz), Kız ve Yağlıdede Türbeleri	Kızılibrik Köyü
Hal Baba Türbesi	Derekışla Köyü
Kara Dede Türbesi	Ödemiş Köyü
Kuşçu Hacı Efendi Türbesi	Cendere Köyü
Mustafa Efendi Türbesi	Ilıslık Köyü
Osmancık Türbesi	Bozatalı-Onaç Köyleri Arasında
Şaban Dede Türbesi	Kese Köyü

Şakir Efendi Türbesi	Akçaören Köyü
Şeyh Alüyal Buka Türbesi	Yerkuyu Köyü
Şeyh Bedrettin Türbesi	Sekü Köyü
Şeyh Muharrem Türbesi	Kayı Köyü
Şeyh Yunus Türbesi	Şeyh Yunus Köyü
Şeyh Yahya Türbesi	Yuvademirciler Köyü
Tekke Türbesi	Ilgaz İlçe Merkezi
Yağlı Dede Türbesi	Kavaklı Köyü

Kaynak: Ayhan, 2012: 115-126'dan derlenmiştir.

Sağlık Turizmi

Sağlık turizmi, ikamet edilen yerden başka bir yere (yurtiçi veya yurtdışı) herhangi bir sağlık sebebiyle hizmet almak için yapılan seyahatlerdir (<http://yigm.kulturturizm.gov.tr>). İlçenin sağlık turizmi potansiyelini şifalı su kaynakları oluşturmaktadır.

• Şifalı Su Kaynakları

Ödemiş Kaynarıcı Suyu

Ilgaz ilçesine 4 km uzaklıkta, Ödemiş Köyündedir. Soğuk, bikarbonatlı, ekşimsi tatta olan suları mide, romatizma ve cilt rahatsızlıklarını giderici özelliğe sahiptir (Çakırsipahi, 2002: 140, Çankırı İl Çevre Durum Raporu, 2011: 11).

Bozan Suyu

Ilgaz ilçesinin 5 km kuzeybatısında, Aşağı ve Yukarı Bozan Köyleri arasındadır. Alkalik ve toprak alkalik, karbogazoz, demir ve arsenikli, bikarbonatlı bir suya sahiptir. Banyo uygulamalarında cilt hastalıklarına, içmece olarak ise sindirim sistemi rahatsızlıklarına iyi gelmektedir (Çankırı İl Çevre Durum Raporu, 2011: 10).

Kazancı Maden Suyu

Ilgaz-Kastamonu Devlet Karayolu'nun 12. km'sinde Kazancı Köyündedir. Alkalik ve toprak alkalik, demirli, bikarbonatlı olan suları, karaciğer, safra kesesi, pankreas, mide ve bağırsak hastalıklarında olumlu sonuçlar vermektedir (Çankırı İl Çevre Durum Raporu, 2011: 10-11).

Ilıslık Maden Suyu

Ilgaz'ın güneydoğusunda ilçeye 16 km uzaklıkta, Ilıslık Köyü'ndedir. Karbondioksitli, alkalik ve toprak alkalik, bikarbonatlıdır. İçme kürleri ile yararlanıldığı gibi banyo uygulamalarından da olumlu neticeler alındığı söylenilmektedir. Mide, karaciğer, bağırsak, safrakesesi rahatsızlıklarına iyi geldiği bilinmektedir (Çankırı İl Çevre Durum Raporu, 2011: 11).

Yalaycık Maden Suyu

Ilgaz-Kastamonu yolu üzerindeki Yalaycık Köyündedir. Soğuk, ekşimsi, asit karbonik karışımlı bir sudur. Mide şişkinliklerinde kullanılmaktadır (Çakırsipahi, 2002: 139; Çankırı İl Çevre Durum Raporu, 2011: 11).

Bozatlı Suyu

Ilgaz ilçesine 6 km uzaklıkta, Bozatlı Köyündedir. Cilt hastalıklarında kullanılmaktadır (Çankırı İl Çevre Durum Raporu, 2011: 11).

Ilgaz İlçesinde Bulunan Konaklama Tesisleri

İlçede yer alan konaklama tesisleri ve bu tesislerin özellikleri, Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Ilgaz İlçesi Konaklama Tesisleri ve Konaklama Tesislerinin Özellikleri

Tesisin Adı	Sınıfı	Belge Türü	Oda Sayısı	Yatak Sayısı	Durumu
<i>Doruk Otel</i> 	4 Yıldızlı Otel	Bakanlık Belgeli	-	-	Pasif
<i>Ilgaz Derbent Otel</i> 	Butik Otel	Bakanlık Belgeli	14	50	Aktif
<i>Ilgaz Armar Otel</i> 	Butik Otel	Bakanlık Belgeli	20	50	Aktif
<i>Ilgaz Otel</i> 	Butik Otel	Bakanlık Belgeli	34	110	Aktif
<i>Akbak Otel</i> 	3 Yıldızlı	Bakanlık Belgeli	34	59	Aktif

Kaynak: Konaklama tesisleri ile iletişim kurularak derlenmiştir.

Ilgaz İlçesinin Turizm Potansiyelinin SWOT Analizi

SWOT; sırasıyla Strengths (Güçlü Yönler), Weaknesses (Zayıf Yönler), Opportunities (Fırsatlar) ve Threats (Tehditler) İngilizce sözcüklerinin baş harflerinden oluşan bir kısaltmadır (Avcıkurt, Köroğlu ve Doğdubay, 2003: 2). İhtiyaçların tespiti ve mevcut durumun analizi konusunda yardımcı bir teknik olarak kullanılan ve iç çevre (güçlü yönler ve zayıf yönler) ile dış çevre (fırsatlar ve tehditler) olmak üzere iki bölümden oluşan SWOT analizinde amaç, iç ve dış çevreyi dikkate alarak var olan güçlü yönler ve fırsatlardan en üst düzeyde yararlanacak, zayıf yönlerin ve tehditlerin etkisini ise en aza indirecek plan ve stratejiler geliştirilmesine yönelik altyapı çalışmalarını gerçekleştirmektir (X. Zhang, 2012: 1296; Kansız ve Acuner, 2007: 5).

Turizm literatüründe SWOT analizinin kullanıldığı birçok çalışma bulunmaktadır (Akbulak, 2016; Akça, 2006; Bartoluci, Hendija ve Budimski, 2013; Birdir, Karakan ve Çolak, 2015; Çoban, Dilek ve Harman, 2017; Durgun, 2007; Fons, Fierro ve Patiño, 2011; İbret, Aydınözü ve Uğurlu, 2015; Karaman ve Gül, 2016; Kansız ve Acuner, 2007; Kızılaslan ve Ünal, 2014; Kiper ve Arslan, 2007; Mahmoudi, Haghsetan ve Maleki, 2011; Mansuroğlu ve Dağ, 2016; Met, 2012; Millán, Amador ve Arjona, 2013; Nasehi, Allahyari ve Zebardast, 2017; Ongun, Gövdere ve Çiçek, 2016; Reihanian, Mahmood, Kahrom ve Hin, 2012; Sabbağ, 2011; Sariisik, Turkay ve Akova, 2011; Şahin ve Yılmaz, 2009; İçellioğlu, 2014; Timur, Orhan ve Aksüt, 2014; Yeşiltaş, Çeken ve Öztürk, 2009; Q. Zhang, 2012; X. Zhang, 2012; Zhang, Choi ve Joppe, 2016). Ilgaz ilçesinin SWOT analizi, bu çalışmalar ile ilçe idarecileri, sektör yöneticileri ve yerel halkın görüşleri ışığında gerçekleştirilmiştir (Tablo 6).

Tablo 6. Ilgaz İlçesinin Turizm Potansiyelinin SWOT Analizi

Güçlü yönler
• Bozulmamış bir doğa • Zengin flora ve fauna • Endemik bitki varlığı (Özellikle Türkiye’de yetişen 24 çeşit orkidenin büyük çoğunluğuna Ilgaz Dağı’nda rastlanması) • Ulaşım kolaylığı ve Karadeniz Bölgesini İç Anadolu üzerinden Akdeniz’e bağlayan Ilgaz 15 Temmuz İstiklal Tünelinin varlığı • Ilgaz Dağı Milli Parkı ve Kadınçayırı-Yıldıztepe Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesinin varlığı • Dağ ve kış sporları turizmi (550 m. ile Türkiye’nin en uzun zipline hattına sahip olması), yayla turizmi, av turizmi ve diğer alternatif turizm türleri açısından zenginlik • Güvenlik sorunu olmayan sessiz bir çevre • Zengin tarihi miras (İstiklal yolu: Kurtuluş Savaşı döneminde, düşman kuvvetlerine karşı insan gücü, silah ve her türlü malzemenin Ankara’ya ulaştırıldığı İnebolu-Ilgaz-Çankırı güzergâhı, eski medeniyetlere ait yerleşim yerleri ve eserler, diğer tarihi çekicilikler) • Şifalı su kaynakları • Yöresel yemekler • Turizm değerlerinin ve iklimin turizm faaliyetlerinin bütün yıl yapılmasına izin vermesi • Yerel halkın sıcakkanlılığı ve konukseverliği • Çankırı Karatekin Üniversitesi Ilgaz Turizm ve Otelcilik Yüksekokulunun ve Ilgaz Emel-Oktay Türkoğlu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinin varlığı • Merkezi ve yerel idarenin turizm sektörüne güçlü desteği
Tablo 6’nın devamı
Zayıf yönler
• Altyapı yetersizliği • Pazar bilincinin yetersizliği (Güçlü bir pazar farkındalığının olmaması, tanıtım ve reklam yetersizliği, ürün çeşitlendirme fikrinin yetersizliği) • Finansman sorunları • Yeterli sayı ve nitelikte turistik tesisin olmaması • Yerel halkın turizm bilincinin yetersizliği • Yöresel yemeklerin restoranlarda bulunma yetersizliği • Eğlence ve alışveriş imkânlarının yetersizliği • Ilgaz’a özgü turistik hediyelik eşya satan bir yerin bulunmaması ve turistik hediyelik eşya satan yer sayısının yetersizliği • Günöbirişik ve iç müşteriye bağımlı olma • Turizm sektörü anlayışındaki amatörlik ve sektör çalışanlarının mesleki eğitim düzeylerinin yetersizliği • Tarihi evlerin restorasyonunun yapılmamış olması, • Müzenin bulunmaması • Yöresel rehber olmaması • Turizm paydaşları arasındaki işbirliği ve eşgüdüm yetersizliği

• Karın yerde kalma süresinin uzatılması için yeterli tedbirlerin alınmaması • Sentetik buz pisti ve suni kayak pistinin bulunmaması • Sektöre nitelikli eleman kazandırmada önemli bir yeri olan uygulama otelinin olmaması • İzcilik faaliyetlerinin yetersizliği
Fırsatlar
• Türkiye’de ve dünyada alternatif turizm türlerine yönelik artan ilgi • Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunun Çankırı ilinde Kırsal turizm faaliyetlerine destek vermesi • Kastamonu Havalimanı • Düşük nüfus ve sanayi faaliyetlerinin gelişmemiş olmasından dolayı yörenin doğal zenginlikleri üzerinde önemli bir baskının bulunmaması • Kırsal bölgelere odaklanan televizyon programlarının sayısının artması • Merkezi ve yerel idarenin yeni turizm yatırımlarına olan istekliliği • İlçeye doğalgazın gelecek olması
Tehditler
• Devrez çayındaki kirlilik, kışın ilçe merkezinde yaşanan hava kirliliği • Bitki türlerinin tehlike altında olması Örneğin, orkidelerin bilinçsiz şekilde toplanması • Kaçak avcılık • Tarihi mirasın tahrip edilmesi ve kaybolma tehlikesi (Özellikle eski medeniyetlere ait eserlerin kaçak kazılar ile kaybolma tehlikesi) • Nüfusun azalması • Yakın çevredeki turizm destinasyonları ile yaşanan rekabet

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ilgaz; bozulmamış ve eşsiz doğası, kış sporları merkezleri, kültürel zenginliği ve sağlık turizm potansiyeli ile Türkiye’nin önemli turizm merkezlerinden biridir. Kitle turizminden alternatif turizme kayan tüketici tercihi ile avantajlı bir turizm noktası haline gelen Ilgaz’ın bu avantajını etkin kullanabilmesi planlı turizm faaliyetleri ile mümkündür. Araştırmada, öncelikle Ilgaz ilçesinin mevcut turizm potansiyeli ortaya konmuş, ardından ilçenin turizm planlamalarının oluşturulmasına katkıda bulunmak için SWOT analizi yapılmıştır. İlçe turizminin iyi bir gelişim göstermesi için SWOT analizi temelinde ortaya konan öneriler şunlardır:

- Tanıtım faaliyetlerinin etkin olabilmesi için Kültür ve Turizm Tanıtma Birliği kurulmalıdır. Birliğin iyi hazırlanmış tanıtım materyalleri, hayvan ve endemik bitki varlığı başta olmak üzere Ilgaz’ın turizm değerleri ile fotoğraf çekme konusunda uzman bireyleri, web sitesi ve sosyal medyayı etkin kullanılması ile Ilgaz’a-özellikle Türk milleti için anlamlı bir nokta olan İstiklal Yolu’na-Türkiye’nin farklı yerlerinden daha fazla ziyaretçinin gelmesi sağlanmış olacaktır. Ayrıca ulusal-uluslararası festivaller, fuarlar ve üniversite tanıtım stantlarıyla bölgenin tanıtımı daha etkin yapılabilecektir. Özellikle çevre illerdeki üniversitelere hitap edilerek gençlik turizmi daha aktif hale getirilecek, uluslararası fuarlar ile serin bir coğrafya arayan ve dağ ve kış sporları ile yayla turizmine ayrı bir önem veren Arap turistler bölgeye daha çok çekilebilecektir.

- Milli Mücadele döneminde büyük faydaları olan ve şu an yok olan hanlar-başta Kale Hanı, İnköy Hanı, Yenice Hanı-için gerekli çalışmalar başlatılmalıdır.

- Altyapı eksikleri giderilmeli, ilçe merkezinde bulunan tarihi evler restore edilmeli, bazıları el sanatı ürünlerinin, tabloların sergilendiği müzelere dönüştürülmelidir.

- İlçedeki eski medeniyetlere ait buluntuların sergilendiği bir müze oluşturulmalıdır.

- Ulusal ve uluslararası düzeyde bisiklet turları düzenlenerek bölgenin daha iyi tanıtımının yapılması ve daha fazla gelirin elde edilmesi sağlanmış olacaktır.
- Seyahat acentalarının bölgeye olan ilgiyi ve talebi artırması, sezon başlamadan tesis yataklarının satışını gerçekleştirmesi gerçeği düşünüldüğünde bir an önce Ilgaz’a A grubu seyahat acentalarının kurulması konusunda yatırımcılar teşvik edilmelidir.
- Ilgaz’da gerek Ilgaz Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu gerek Ilgaz Emel-Oktay Türkoğlu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi bünyesinde bir uygulama oteli kurulmalıdır.
- Turizm paydaşları arasındaki işbirliği ve eşgüdüm yetersizliği kaymakamlık öncülüğünde periyodik olarak gerçekleştirilecek toplantılarla aşılabılır. Sektördeki amatörlüğün ve nitelikli personel sıkıntısının aşılabilmesi için üniversite-sektör işbirliği öne çıkmaktadır.
- Karın pist üzerinde kalma süresini uzatmak için suni karlama makinesi kullanılmalıdır. Ayrıca doğal pistlerin işletme maliyetlerinin yüksekliğine karşın sentetik buz pistlerinin düşük maliyetli olması ve çabuk kurulabilmesi, suni kayak pistlerinin düşmede daha az yaralanmaya neden olması bakım-onarım istememesi, belli bir garanti süresinin olması etkenleri düşünüldüğünde kış sporları merkezlerine sentetik buz pisti ve suni kayak pistinin bir an önce kurulması isabetli bir karar olacaktır.
- Kış sporları merkezlerinde maliyetleri düşürmek için rüzgâr enerjisinden yararlanılmalıdır. Bunun için Yıldıztepe Bölgesi elverişli bir bölgedir.
- Yıldıztepe Kayak Merkezinde bulunan telesiyej tesisinin oteller bölgesinden kayak merkezinin bulunduğu alana kurulması, mevcut yolun kayak pistine dönüşmesini ve otopark sorununun ortadan kalkmasını sağlayacaktır.
- Doruk ve Yıldıztepe bölgesine yeni bir telesiyej tesisi ve iki telesiyej arasına yürüyen bant kurulmalıdır. Ayrıca Doruk bölgesine teleski veya babylift yapılmalıdır.
- Turizm ürünü, Kadınçayırı Yıldıztepe Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesine yapılacak human bowling, snow tubing, paintball, dağ kızıağı, macera parkı, dev salıncak, bungee jumping ile çeşitlendirilebilir.
- Ilgaz Dağları, endemik bitki varlığı ve bitki çeşitliliği ile bitki gözlemciliği için uygundur. Ilgaz Dağları, orkidelerin bulunduğu nadir yerlerdendir. Orkidelerin bilinçsiz şekilde toplanması bu bitkinin varlığını tehdit etmektedir. Koruma önlemleri artırılmalıdır. İyi bir tanıtımla özellikle fotoğraf çekme tutkunları orkide fotoğraflarını çekmek için Ilgaz’a daha fazla gelecektir. Ayrıca, orkide bahçeleri kurulmalı, orkide ile ilgili ürünler turistlere sunulmalıdır. Böylece Ilgaz, orkidesi ile anılan marka bir ilçe olabilecektir. Ilgaz Dağlarının zengin hayvan varlığı düşünüldüğünde turizm ürününü çeşitlendirmek için hayvan gözlemciliği de etkin bir şekilde kullanılabilir. Koruma çalışmalarının ve köylerden göçlerin boz ayı sayısını artırması ayı gözlemciliğinin yapılabilirliğini artırmıştır.
- Ilgaz Yıldıztepe, konumu ve bol oksijenli coğrafyası ile futbol kampları için son derece uygundur. Elde edilen gelir yüksekliği de düşünüldüğünde futbol turizmine bir an önce ağırlık verilmelidir.

- İlçede tesis sayısı yeterli düzeyde değildir. Yıldıztepe Bölgesine kongre merkezi de bulunan yeni, büyük bir otel bir an önce inşa edilmelidir. Bu sayede Ilgaz'da turizm zirvelerinin yapılmasının önü de açılmış olacaktır. Ilgaz, şifalı su kaynakları açısından iyi düzeyde olmasına karşın insanların bu kaynaklardan yararlanmasını sağlayacak tesis bulunmamaktadır. Bu kaynakların bulunduğu yerlere tesis yapılmalıdır.
- Doruk Kayak Merkezinde 2016 yılında faaliyete geçen telesiyej tesisi, bölgenin turizm potansiyelinin artırılması açısından son derece önemlidir; ancak konaklama tesislerindeki yatak kapasitelerinin yetersizliği kayak pistlerinden yararlanmanın önündeki en büyük engeldir. Ilgaz Dağı Milli Park sınırları içinde bulunan Ilgaz Doruk Otelin mevcut yapısının çok eski ve yetersiz olması aynı zamanda yatak kapasitesinin ihtiyaçlara cevap verememesi nedeniyle otelin geleceği konusunda fayda-maliyet analizi doğrultusunda bir an önce karar alınmalıdır.
- Şehir merkezine ve turizm noktalarına, özellikle Ilgaz'ın orman varlığı düşünüldüğünde ağaçtan yapılmış el işlerinin, İstiklal Yolu ve Milli Mücadele Kahramanlarını sembolize eden ürünlerin, Ilgaz pirincinin vb. bulunduğu otantik satış yerleri kurulmalıdır. Yerel halk; halk eğitim merkezleri, belediye ve üniversite işbirliği ile açılan sanatsal ve diğer kurslarda yetiştirilmeli, ortaya çıkan ürünler ise sözü edilen otantik satış yerlerinde sergilenmeli ve satılmalıdır.
- İzcilik faaliyetlerinin artırılması için izcilik kulüpleri ile iletişim kurularak onlara her türlü destek, başta kaymakamlık ve belediye olmak üzere sağlanmalıdır.
- Yerel halk; kaymakamlık, belediye ve üniversite işbirliği ile Ilgaz'ın turizm potansiyeli ve değerleri konusunda bilinçlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akbulak, C. (2016). Ardahan İlinde kırsal turizm potansiyelinin sayısallaştırılmış SWOT analizi ile değerlendirilmesi. *Humanitas: International Journal of Social Sciences*, 4(7), 1-30.
- Akça, H. (2006). Assessment of rural tourism in Turkey using SWOT analysis. *Journal of Applied Sciences*, 6(13), 2837-2839.
- Avcıkurt, C., Köroğlu, A. & Doğdubay, M. (2003). Alternatif turizmin planlanmasında SWOT analizinin uygulanması. *Türkiye'nin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansı*, 3-4.
- Balcı, S., Dağlar, H. & Gümüsoğlu, Z. (2005). Geçmişten Bugüne Çankırı'da Sofra Adabı ve Yemek Kültürü. *Geçmişten Geleceğe Çankırı, Çankırı Valiliği III. Çankırı Kültürü Bilgi Şöleni Bildirileri (28-29 Eylül 2005)*, 81-91.
- Bartoluci, M., Hendija, Z. & Budimski, V. (2013). Evaluation of the possibilities of rural tourism development in Eastern Croatia. *Economy of eastern Croatia yesterday, today, tomorrow*, 2, 190-200.
- Birdir, K., Karakan, H. İ. & Çolak, O. (2015). Gaziantep İlının turizm açısından SWOT analizi ve turizmin geliştirmesine yönelik öneriler. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 13(1), 77-92.
- Çakırsipahi, S. (2002). *Ilgaz*. Ankara: Güner Matbaacılık Ltd. Şti.

- Çam, İ. (2010). İstiklal Yolu ve Çankırı Güzergâhı. *Millî Mücadele İstiklal Yolu ve Çankırı. Çankırı Valiliği V. Çankırı Kültürü Bilgi Şöleni Bildirileri* (21-23 Ekim 2010), 351-395.
- Çankırı İl Çevre Durum Raporu. (2011). T.C. Çankırı Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü.
- Çeken, H., Karadağ, L. & Dalgın, T. (2007). Kırsal kalkınmada yeni bir yaklaşım kırsal turizm ve Türkiye'ye yönelik teorik bir çalışma. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 8(1), 1-14.
- Çoban, Ö., Dilek, S. E. & Harman, S. (2017). Evaluation of tourism development in Batman. *Journal of Academic Social Science Studies*, (56), 437-455.
- Dağdeviren, A. (2017). Kişisel Fotoğraf Albümü.
- Durgun, A. (2007). Isparta Turizminin SWOT Analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(5), 93-109.
- Fons, M. V. S., Fierro, J. A. M. & y Patiño, M. G. (2011). Rural tourism: A sustainable alternative. *Applied Energy*, 88(2), 551-557.
- <http://bolge10.ormansu.gov.tr>.
http://bolge10.ormansu.gov.tr/10bolge/AnaSayfa/Korunan_Alanlarimiz/milliparklar/ilgazdagimilliparki.aspx?sflang=tr,
http://bolge10.ormansu.gov.tr/10bolge/AnaSayfa/Korunan_Alanlarimiz/milliparklar/ilgazdagimilliparki/ilgazdagimilliparkifauna.aspx?sflang=tr,
http://bolge10.ormansu.gov.tr/10bolge/AnaSayfa/Korunan_Alanlarimiz/milliparklar/ilgazdagimilliparki/ilgazdagimilliparkiflora.aspx?sflang=tr,
http://bolge10.ormansu.gov.tr/10bolge/AnaSayfa/Korunan_Alanlarimiz/milliparklar/ilgazdagimilliparki/ilgazdagimilliparkikultur.aspx?sflang=tr,
http://bolge10.ormansu.gov.tr/10bolge/AnaSayfa/Korunan_Alanlarimiz/milliparklar/ilgazdagimilliparki/ilgazdagimilliparkiRekreasyon.aspx?sflang=tr Erişim Tarihi: 20.07.2017
- <http://cankiri.gov.tr>. <http://cankiri.gov.tr/kurumlar/cankiri.gov.tr/ilimizcankiri/2017siteguncelleme/turizm.pdf>
Erişim Tarihi: 31.07.2017
- <http://www.cankirikulturturizm.gov.tr>. <http://www.cankirikulturturizm.gov.tr/TR,70624/sportif-etkinlikler.html>
<http://www.cankirikulturturizm.gov.tr/TR,70619/yaylalar.html> Erişim Tarihi: 25.04.2017
- <http://www.fsk.org.tr>. <http://www.fsk.org.tr/UserFiles/file/gezi/ilgaz-kirkpinar.pdf> Erişim Tarihi: 25.03.2017
- <http://www.google.com.tr>.
<https://www.google.com.tr/maps/place/40%C2%B055'20.2%22N+33%C2%B037'34.5%22E/@40.922276,33.6251537,18z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x0:0x0:8m2!3d40.922274!4d33.626248> Erişim Tarihi: 20.08.2017
- <http://www.hurriyet.com.tr> <http://www.hurriyet.com.tr/8nci-ilgaz-yesildumlupinar-festivali-ilgi-gord-40532868>
Erişim Tarihi: 03.08.2017
- <http://www.ilgazakbakotel.com>. <http://www.ilgazakbakotel.com/ilgaz-tepelice/> Erişim Tarihi: 19.08.2017

- <http://www.ilgaz.bel.tr>. <http://www.ilgaz.bel.tr/kategoriler/39/>, <http://www.ilgaz.bel.tr/kategoriler/40/>, <http://www.ilgaz.bel.tr/kategoriler/42/>, <http://www.ilgaz.bel.tr/kategoriler/43/> Erişim Tarihi: 25.04.2017
- <http://www.ilgaz.gen.tr>. <http://www.ilgaz.gen.tr/Ilgaz/15/Bozatli-Ilgaz-Cankiri.aspx> Erişim Tarihi: 10.08.2017
- <http://www.ilgaz.gov.tr>. <http://www.ilgaz.gov.tr/ilgazin-tarihcesi>, <http://www.ilgaz.gov.tr/cografi-yapi>, <http://www.ilgaz.gov.tr/derbent-sehitleri-aniti>, <http://www.ilgaz.gov.tr/flora-ve-fauna>, <http://www.ilgaz.gov.tr/ilgaz-dagi>, <http://www.ilgaz.gov.tr/tepelice>, <http://www.ilgaz.gov.tr/trekking-ve-dagcilik> Erişim Tarihi: 25.04.2017
- <http://www.ilgaz-otel.com>. <http://www.ilgaz-otel.com/gorulmesi-gereken-yerler/> Erişim Tarihi: 10.08.2017
- <http://www.istiklalyolu.com>. <http://www.istiklalyolu.com/wp-content/uploads/2011/09/istiklalyolu.jpg> Erişim Tarihi: 10.08.2017
- <http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr>. <http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr/TR,10176/mevcut-kis-sporlari-turizm-merkezleri.html>, <http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr/TR,10177/kis-sporlari-turizm-merkezlerine-iliskin-genel-bilgiler.html> Erişim Tarihi: 25.04.2017
- <http://www.kulturportali.gov.tr>. <http://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/cankiri/gezilecekyer/ndagi-kaya-mezarlari>, <http://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/cankiri/kulturenvanteri/bati-salman-hoyuk>, <http://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/cankiri/kulturenvanteri/bozatli-koyu-ambari>, <http://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/cankiri/kulturenvanteri/dogu-salman-hoyuk>, <http://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/cankiri/kulturenvanteri/ndagi-kaya-mezarlari>, <http://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/cankiri/etkinlik/ilgaz-dagi-kultur-sanat-festivali> Erişim Tarihi: 25.04.2017
- <http://www.milliparklar.gov.tr>. <http://www.milliparklar.gov.tr/mp/ilgazdagi/sayfa4.htm>, Erişim Tarihi: 20.07.2017
- <http://www.tuik.gov.tr>. <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>, Erişim Tarihi: 14.08.2017
- <http://yigm.kulturturizm.gov.tr>. <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,10270/bati-karadeniz-havzasi.html>, <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR%2C11492/saglik-ve-termal-turizmi-tanimi.html>, Erişim Tarihi: 02.08.2017
- Ilgaz Anadolu'nun Sen Yüce Bir Dağsın (2016). T. C. Ilgaz Belediyesi & T.C. Ilgaz Kaymakamlığı.
- Ilgaz İlçe Brifingi. (2017). T.C. Ilgaz Kaymakamlığı İlçe Yazı İşleri Müdürlüğü, Nisan.
- Ilgaz İlçe Brifingi. (2017). T.C. Ilgaz Kaymakamlığı İlçe Yazı İşleri Müdürlüğü, Mayıs.
- İbret, B. Ü., Aydınöz, D. & Uğurlu, M. (2015). Kastamonu şehrinde kültür ve inanç turizmi, *Marmara Coğrafya Dergisi*, Temmuz (32), 239-269.
- İçellioğlu, C. Ş. (2014). Kent turizmi ve marka kentler: Turizm potansiyeli açısından İstanbul'un SWOT analizi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, (1), 37-55.
- Kahraman, N. & Türkay, O. (2014). Turizm ve Çevre. Ankara: Detay Yayıncılık.

- Kansız, N. & Acuner, Ş. A. (2007). Rize İli turizm SWOT (güçlü / zayıf yönler, fırsatlar / tehditler) analizi. Rize: Milli Prodüktivite Merkezi.
- Karaman, A. & Gül, M. (2016). Alternatif turizm kapsamında Kahramanmaraş İli Yedikuyular Bölgesi dağ ve kış sporları turizmi için öneriler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(2), 583-599.
- Kızılaslan, N. & Ünal, T. (2014). Tokat İlinin ekoturizm/kırsal turizm potansiyeli ve SWOT analizi. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, 9, 45-61.
- Kiper, T. & Arslan, M. (2007). Safranbolu-Yörük köyü tarımsal turizm potansiyelinin kırsal kalkınma açısından değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 2, 145-158.
- Mahmoudi, B., Haghsetan, A. & Maleki, R. (2011). Investigation of obstacles and strategies of rural tourism development using SWOT Matrix. *Journal of Sustainable Development*, 4(2), 136.
- Mansuroğlu, S. & Veysel, D. (2016). Bingöl İlinin peyzaj potansiyelinin kırsal turizm olanakları (SWOT analizi yöntemi kullanılarak) açısından değerlendirilmesi. *Mediterranean Agricultural Sciences*, 29(1), 9-16.
- Met, Ö. (2012). Turizm ile yöresel gelişme: Sinop için bir turizm gelişim stratejisi önerisi. *Karadeniz Araştırmaları*, (34), 163-179.
- Millán, G., Amador, L. & Arjona, J. (2013). Sustainable rural tourism in Andalusia: A SWOT analysis. *International Journal of Advances in Management and Economics*, 2(1), 123-136.
- Nasehi, S., Allahyari, H. & Zebardast, L. (2017). Assessment of rural tourism using SWOT analysis (Case Study: Masoulehvillage, Gilan, Iran). *Assessment of rural tourism using SWOT analysis. Case Study: Masoulehvillage, Gilan, Iran*, 3(5), 8-21.
- Ongun, U., Gövdere, B. & Çiçek, U. (2016). Yeşilova'nın kırsal turizm potansiyelinin SWOT analizi ile değerlendirilmesi. *Vizyoner Dergisi*, 7(16), 75-88.
- Reihanian, A., Mahmood, N. Z. B., Kahrom, E. & Hin, T. W. (2012). Sustainable tourism development strategy by SWOT analysis: Boujagh National Park, Iran. *Tourism Management Perspectives*, 4, 223-228.
- Sabbağ, Ç. (2011). Adıyaman turizminin güçlü, zayıf yönleri ile fırsat ve tehditlerine ilişkin turizm işletme yöneticilerinin değerlendirmeleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(7), 206-223.
- Sariisik, M., Turkay, O. & Akova, O. (2011). How to manage yacht tourism in Turkey: A SWOT analysis and related strategies. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 24, 1014-1025.
- Soykan, F. (1999). Doğal çevre ve kırsal kültürle bütünleşen bir turizm türü: Kırsal turizm. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, Yıl: 10, 67-75.
- Şahin, K. & Yılmaz, A. (2009). Samsun İlinde doğal kaynaklara dayalı turizm arzı ve planlanması. *Journal of International Social Research*, 2(7), 218-231.
- Timur, U. P., Orhan, M. & Aksüt, A. (2014). Evaluating of oriented tourism and recreational use Cankırı Rock Salt Cave's and its near surroundings. *Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Ormancılık Dergisi*, 10(1), 97-113.

- Yakupoğlu, C. (2015). Selçuklulardan bugüne Çankırı'nın Koçhisar Kazası yaylakları ve bunlara konan köyler. *2(2)*, 81-118.
- Yeşiltaş, M., Çeken, H. & Öztürk, İ. (2009). Karadeniz Bölgesindeki turizm olanaklarının SWOT analizi ile değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *2(3)*, 250-269.
- Yıldıztepe Turizmini Canlandırma Proje Önerileri. (2016). T.C. Ilgaz Kaymakamlığı.
- Yıldıztepe ve Doruk Turizm Merkezleri Proje ve Yatırım Çalışmaları. (2016). T.C. Ilgaz Kaymakamlığı.
- Yılmaz, A., Tuncer, M. & Zorlu, K. (2016). Yavaş Şehir (Sürdürülebilir Yerel Kalkınma) Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Güzelyurt, Aksaray. *Studies of the Ottoman Domain*, *6 (10)*, 1-19.
- Zhang, L.,Choi, C. & Joppe, M. (2016). The potential for developing rural tourism in Xiajin County, China: A SWOT analysis. *Tourism Travel and Research Association: Advancing Tourism Research Globally*. 10.
- Zhang, Q. (2012). Research on tourist attractions performance promoting method based on the SWOT analysis method. *IERI Procedia*, *1*, 254-260.
- Zhang, X. (2012). Research on the development strategies of rural tourism in Suzhou based on SWOT analysis. *Energy Procedia*, *16*, 1295-1299.

Tourism Potential of Ilgaz District

Ayhan DAĞDEVİREN

Çankırı Karatekin University, Ilgaz School of Tourism and Hotel Management

Hüseyin ÖZDEMİR

Çankırı Karatekin University, Ilgaz School of Tourism and Hotel Management

Gönül GÖKER

Çankırı Karatekin University, Ilgaz School of Tourism and Hotel Management

Extensive Summary

Ilgaz district is a major tourism center of Turkey with its potential. Ilgaz Mountain National Park constitute an important part of this potential with the unspoilt and unique nature, winter sports centers (Yıldıztepe ve Doruk Turizm Merkezleri Proje ve Yatırım Çalışmaları, 2016: 23). Besides, especially Ilgaz shine out with the cultural values of ancient civilizations and the healing water resources, and it is a rare tourist destination where four seasons of tourism activity can be done effectively.

In study, first of all it is aimed to examine the tourism potential of the Ilgaz district, after it is aimed to make the tourism SWOT analysis of the district. In the mentioned study, tourism potential of district has been evaluated within “nature and sports”, “culture and belief” and “health”.

Nature and sports tourism is a type of tourism that includes activities such as trekking, horse trekking, flora and fauna watching, paragliding, rafting, cycling, skiing, sledding, ice skating, hunting, camping. “The Ilgaz Mountains and Winter Sports Centers” and “The Nature Park and Plateaus” constitute the leading natural and sports tourism resources of district.

Cultural and belief tourism is a type of tourism in which the cultural and belief values of a region are the main attraction. These values are sometimes religious structures/ceremonies, crafts, museums, events such as theater, opera, festival, sometimes traditional and daily life styles of local people (Kahraman ve Türkay, 2014: 51, 55). Ilgaz has a rich potential in terms of cultural and belief tourism. The leading the cultural and belief values of district are Independence Road, İndağı Caves, Ilgaz Tumuluses, Salman Mound, Kurmalar (Kimiatane) Ancient City, Bozatlı Village Storehouse, Ilgaz Hammam, Historical Houses, Food Culture, Festivals, Mosques and Tombs.

Health tourism is travels made to get services from the place of residence to another place (domestic or foreign) for any health reasons (<http://yigm.kulturturizm.gov.tr>). Healing water resources constitute the health tourism potential of district.

SWOT is an acronym consisting of the initials of the words English, Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats, respectively (Avcıkurt, Köroğlu ve Doğdubay, 2003: 2). There are many studies using SWOT analysis in tourism literature (Akbulak, 2016; Akça, 2006; Bartoluci, Hendija ve Budimski, 2013; Birdir, Karakan ve Çolak, 2015; Çoban, Dilek ve Harman, 2017; Durgun, 2007; Fons, Fierro ve Patiño, 2011; İbret, Aydınözü ve Uğurlu,

2015; Karaman ve Gül, 2016; Kansız ve Acuner, 2007; Kızılaslan ve Ünal, 2014; Kiper ve Arslan, 2007; Mahmoudi, Haghsetan ve Maleki, 2011; Mansuroğlu ve Dağ, 2016; Met, 2012; Millán, Amador ve Arjona, 2013; Nasehi, Allahyari ve Zebardast, 2017; Ongun, Gövdere ve Çiçek, 2016; Reihanian, Mahmood, Kahrom ve Hin, 2012; Sabbağ, 2011; Sariisik, Turkey ve Akova, 2011; Şahin ve Yılmaz, 2009; İçellioğlu, 2014; Timur, Orhan ve Aksüt, 2014; Yeşiltaş, Çeken ve Öztürk, 2009; Q. Zhang, 2012; X. Zhang, 2012; Zhang, Choi ve Joppe, 2016). The SWOT analysis of the Ilgaz district was carried out in light of these studies and in light of the views of district administrators, sector managers and local people.

As a result of the SWOT analysis; the strengths, weaknesses, opportunities and threats of district tourism have been determined. The main strengths of district tourism are unspoilt nature, rich flora-fauna and endemic plant existence. The main weaknesses of the district tourism are lack of substructure, inadequacy of market consciousness, and financing problem. While increasing Interest in alternative tourism types in Turkey and in the world, support for rural tourism activities constitute the main opportunities of the district tourism, the pollution in Devrez Streamlet-air pollution in the district center in winter, endangered plant species constitute the main threats of the district tourism. At the end of the study, suggestions were made to make the district tourism more efficient.

Scientific studies on the Ilgaz district in the literature have been intensively limited to Ilgaz Mountain National Park. This study is important in terms of providing striking data to decision makers who play a role in the development of district tourism besides the literature contribution.